

Shánějí peníze, jinak varhany oněmí

Vzácný nástroj Varhany v kostele Nejsvětějšího srdce Ježíšova pocházejí z roku 1932. Na snímku děkan kostela Oldřich Kolář. Foto: Ota Bartovský, MAFRA

JABLONEC NAD NISOU Jedny z největších koncertních varhan v Česku ukryté v kostele Nejsvětějšího srdce Ježíšova na jabloneckém Horním náměstí jsou v kritickém stavu.

Dřevo jejich nosných konstrukcí, skříně i basové píšťaly jsou napadené červotočem. V nosných prvcích zejí velké díry a hrozí zborcení celého stroje. Chodbičkami vykoušanými mezi jednotlivými vzduchovými kanály uniká tlak, který způsobuje poruchy pneumatického ovládní. Pokud vzácný nástroj z roku 1932 neprojde zásadní opravou, nenávratně oněmí. Jenže na renovaci je potřeba přibližně šest milionů korun. Sehnat je chce nově vzniklý nadační fond pojmenovaný Jablonecké varhany.

Za měsíc od vypsání sbírky se po-

dařilo získat už skoro 200 tisíc korun. „Varhany jsou velmi unikátní a historicky cenné. Jejich kvalit dosahuje jen několik podobně výjimečných nástrojů v republice. V době svého vzniku byly jedinečné i svým rozsahem. Zřejmě odrážely bohatství tehdejších obyvatel města,“ uvedla zakladatelka nadace a jablonecká lékařka Irena Kreislová.

Jedinou možností, jak varhany s více než 2 800 píšťalami zachránit, je jejich kompletní demontáž. „Jsou ve stavu, kdy ještě sice hrají, ale při běžné údržbě, před koncertem, se tam objevují takové závady, jež nejdou odstranit, aniž by se nástroj celý rozebral. Jsou tam tak nepřístupná místa k opravě, vzduch prochází tam, kam nemá. Je to už těžko udržitelné v tomto stavu. Ty varhany potřebují opravu již mini-

málně deset let,“ popsal varhanář Bohumil Žlutouk, jehož firma je jedním z kandidátů na rekonstrukci jabloneckých varhan.

Podobný hudební nástroj běžně prochází opravou po padesáti letech. Varhany v kostele Nejsvětějšího srdce Ježíšova se zásadněji neopravovaly dlouhých 85 let. Žlutouk odhaduje, že práce by trvaly zhruba dva roky. Cílem nadace je začít s opravou příští rok na jaře. „Po dobu nepřítomnosti varhan bychom nástroj nahradili prozatímně jeho elektrofonickou verzí,“ podotkl děkan kostela Oldřich Kolář. Na rekonstrukci lze přispět zatím v rámci sbírky, připravuje se také možnost adoptovat konkrétní varhanní píšťalu.

Varhany pro kostel na Horním náměstí postavila firma Rieger z Krno-

va. Poprvé se na ně hrálo v den jejich slavnostního předání a to 9. dubna roku 1932. Nástroj je zcela pneumatický s kuželkovými vzdušnicemi, tlakovou soustavou a třemi manuály s pedálem. Umístěný je na zadní straně kůru v západním průčelí kostela a téměř vyplňuje širokou klenbu o rozpětí osmi metrů. Varhany včetně píšťal jsou původní bez jakýchkoliv úprav.

Odborník z litoměřické diecéze Radek Rejšek se domnívá, že jablonecké varhany patří mezi zvukově nejbohatší v celé diecézi. „Jsou jedinečnou památkou, ať už z hlediska výtvarného řešení, tak i z hlediska zvukového. Je to naprosto plnohodnotný koncertní nástroj, který snese nejpřísnější měřítka kladená na koncertní nástroje,“ uvedl.

— Martin Trdla